

ศุภชัย ครอบตระกูลชัย, วราจคณา จันทรสุข, ประภาศรี สามใจ, กาญจนีย์ ดำนาคแก้ว, ธนาภรณ์ ชินทะวัน, นิภาพร วันพิรุณ, ทวี พิมพันธ์, อัมภัส วิเศษโมรา, ชวัลณัฐ ศิริเมฆ, ณิชาภา ตรีชัยศรี, สินธราฯ ชันดี, นิภา สอสะอาด ฉวีวรรณ ไข่ประพันธ์กุล, อนุตรศักดิ์ รัชตะทัต
ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 14-20 สิงหาคม 2559 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ไข้เลือดออกซ็อกเซียชีวิต จังหวัดสุโขทัย พบผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 10 ปี สัญชาติไทย อาศัยอยู่ในตำบลคลองยาง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เริ่มป่วยวันที่ 1 สิงหาคม 2559 ด้วยอาการไข้ เข้ารับการรักษาที่คลินิกแห่งหนึ่ง ได้ยามารับประทานและฉีดยา 1 เข็ม อาการยังไม่ทุเลา วันที่ 2 สิงหาคม 2559 ยังมีไข้ เข้ารับการรักษาที่คลินิกแห่งใหม่อีกครั้ง วันที่ 3 สิงหาคม 2559 อาการปกติ ไม่มีไข้ วันที่ 6 สิงหาคม 2559 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสวรรคโลก ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดกระตุก ปวดแน่นใต้ลิ้นปี่ คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ซึม มีภาวะซ็อก แพทย์วินิจฉัย Dengue Shock Syndrome ส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลศรีสวรรค์ สัญญาณชีพแรกรับ อุณหภูมิกาย 36.9 องศาเซลเซียส ชีพจร 168 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 80/50 มิลลิเมตรปรอท ความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบเม็ดเลือดขาว 7,400 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 14,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ฮีมาโตคริต 53 เปอร์เซนต์ Tourniquet test ให้ผลบวก และได้ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ในวันเดียวกัน วันที่ 8 สิงหาคม 2559 เก็บตัวอย่าง Plasma ส่งตรวจด้วยวิธี PCR ผลพบเชื้อ Dengue type 3 ผู้ป่วยเสียชีวิตในวันที่ 12 สิงหาคม 2559 ทีมสอบสวนโรคค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในโรงเรียน พบมีนักเรียนระดับชั้นเดียวกันป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก 1 ราย เริ่มป่วยวันที่ 30 กรกฎาคม 2559 แต่ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติมบริเวณละแวกบ้านผู้ป่วย และสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย HI/CI) บริเวณรัศมีบ้านผู้ป่วย ค่า CI = 0 พบหมอกควันครั้งที่ 1 ในรัศมี 100 เมตร

2. ผู้ป่วยอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่เป็นกลุ่มก้อน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมดเป็นผู้ป่วยเพศชาย จำนวน 72 ราย เป็นทหารสังกัดกรมสื่อสารทหาร จังหวัดกรุงเทพมหานคร จากทหารทั้งหมด 303 นาย มีอาการป่วย 72 ราย (ร้อยละ 23.8) แบ่งเป็นผู้ป่วยปอดอักเสบรุนแรง 1 ราย ผู้ป่วยอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่

(Influenza like illness) 47 ราย ติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน (Upper respiratory tract infection) 22 ราย และมีอาการไข้เฉียบพลัน (Acute febrile illness) 2 ราย จากการสุ่มเก็บตัวอย่าง ส่งตรวจยืนยันเชื้อที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบสารพันธุกรรม Influenza A สายพันธุ์ H3N2 ทั้ง 11 ตัวอย่าง สำหรับผู้ป่วยปอดอักเสบรุนแรง 1 ราย อายุ 22 ปี เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ด้วยอาการปอดอักเสบรุนแรง ไม่มีโรคประจำตัว เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559 ด้วยอาการไข้ ไอ มีเสมหะ ปวดศีรษะ และปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ต่อมาวันที่ 13 สิงหาคม 2559 เริ่มมีอาการหอบเหนื่อยจึงมาโรงพยาบาล แพทย์วินิจฉัยเป็น Viral pneumonia with acute respiratory distress syndrome และได้ใส่ท่อช่วยหายใจ เก็บตัวอย่าง Tracheal suction ส่งตรวจยืนยันเชื้อที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบสารพันธุกรรม Influenza A ทีมสอบสวนโรคได้ดำเนินการคัดกรองพลทหารที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ออกจากพลทหารปกติทุกวันจนกว่าจะสิ้นสุดการระบาด และจ่ายยา Oseltamivir ขนาด 75 มิลลิกรัม ให้แก่พลทหารที่มีอาการเข้าข่ายเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ทั้งหมด และให้ติดตามอาการอย่างต่อเนื่อง แนะนำครูฝึกประจำหน่วยฝึก ให้ดำเนินการคัดแยกพลทหารที่มีอาการ รวมทั้งแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องหากเกิดการระบาดของโรค

3. สถานการณ์โรคและภัยที่น่าสนใจในประเทศไทย

สถานการณ์โรคไข้เลือดออก จากข้อมูลการเฝ้าระวังโรค (รง. 506) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 สิงหาคม 2559 จำนวนผู้ป่วยรวมทั้งประเทศ 31,363 ราย (เพิ่มจากสัปดาห์ที่แล้วจำนวน 2,777 ราย) เสียชีวิต 27 ราย อัตราป่วย 47.94 ต่อประชากรแสนคน อัตราตาย 0.04 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายร้อยละ 0.09 อัตราป่วยของกลุ่มอายุที่สูงสุด ได้แก่ 5-14 ปี 120.55 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ 15-24 ปี (81.46) จังหวัดที่มีอัตราป่วย

ต่อประชากรแสนคนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน 201.94 ต่อประชากรแสนคน เชียงใหม่ (131.34), บึงกาฬ (113.44), ระยอง (84.50) และสงขลา (81.16) ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด ได้แก่ ภาคเหนือ 57.65 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ ภาคใต้ (54.39) ภาคกลาง (45.72) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (42.16) ผู้เสียชีวิต 27 ราย เป็นเพศชาย 6 ราย หญิง 21 ราย อายุระหว่าง 2-79 ปี แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออกช็อก 20 ราย ไข้เลือดออก 3 ราย และไข้เด็งกี 4 ราย

จากกราฟเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีนี้กับปีที่แล้วจะเห็นว่า แนวโน้มของโรคสัปดาห์ที่ 1-13 สูงกว่าปีที่แล้ว และสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2554-2558) หลังจากนั้นลดลงต่ำกว่าปีที่แล้วและต่ำกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนจำนวนผู้ป่วยจะสูงขึ้น ข้อมูลที่เห็นขณะนี้ยังไม่สามารถแสดงสถานการณ์จริงได้ เนื่องจากการรายงานโรคครบถ้วนมากกว่าร้อยละ 80 ใช้เวลาโดยเฉลี่ย 4 สัปดาห์

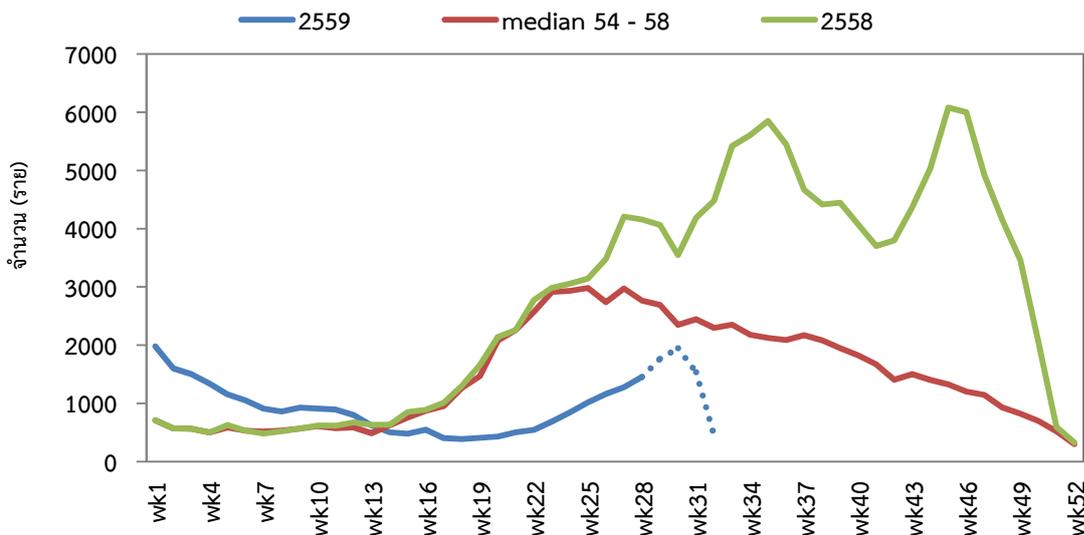
สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ ข้อมูลเฝ้าระวังโรค ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-16 สิงหาคม 2559 มีรายงานผู้ป่วยจำนวน 68,300 ราย จาก 77 จังหวัด อัตราป่วย 104.39 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 11 ราย อัตราป่วยตายนเท่ากับร้อยละ 0.02 เป็นผู้เสียชีวิตจากจังหวัดนครราชสีมา 4 ราย เพชรบุรีและนราธิวาส จังหวัดละ 2 ราย ปัตตานี หนองบัวลำภู และสุรินทร์ จังหวัดละ 1 ราย ในกลุ่มผู้เสียชีวิตมีสาเหตุจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ชนิด A H1N1/2009 จำนวน 7 ราย ชนิด A ไม่ทราบสายพันธุ์ 2 ราย ชนิด B 1 ราย และ

ไม่ได้ส่ง lab ตรวจ 1 ราย

ในสัปดาห์ที่ 32 นี้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ทำการวิเคราะห์ตัวอย่างจากผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ (ILI) และกลุ่มอาการปอดบวมจากโรงพยาบาลเครือข่าย 12 ราย พบผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ 3 ราย (ร้อยละ 25.00) ในจำนวนเชื้อไข้หวัดใหญ่ทั้งหมดพบเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1 (2009) ไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H3N2) และไข้หวัดใหญ่ชนิด B ในอัตราที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 33.33

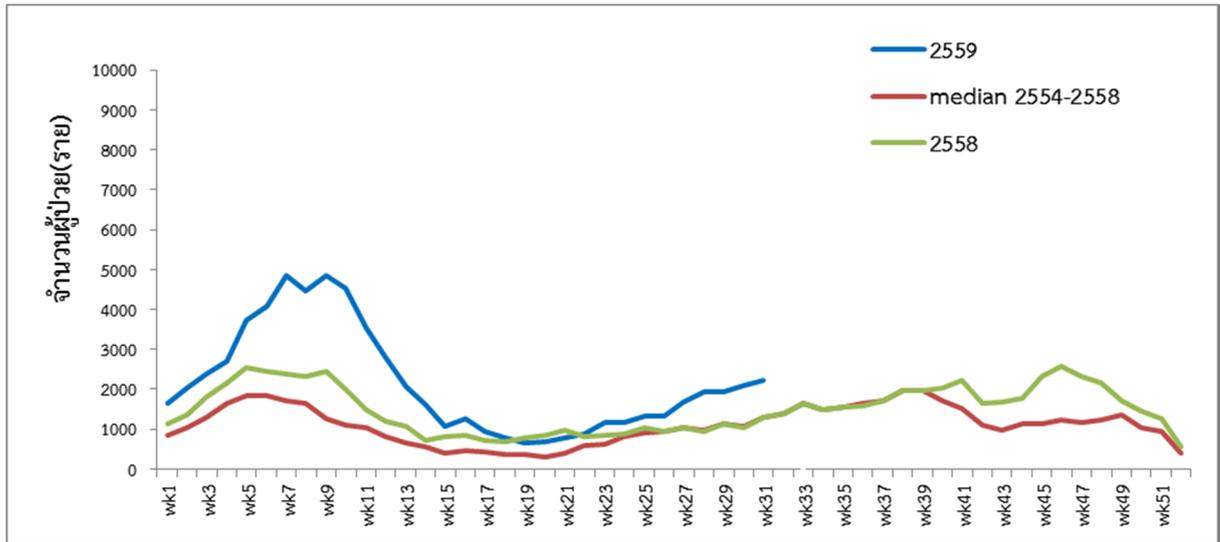
สถานการณ์ขณะนี้จำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยสูงกว่าปีที่แล้วและค่ามัธยฐาน 5 ปี ประมาณ 1.5-2 เท่า คาดว่าจะมีผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกันยายน โดยในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน จะมีผู้ป่วยประมาณเดือนละ 15,000-20,000 ราย กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยสูงสุด ได้แก่ 0-4 ปี 414.46 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่ม 5-14 ปี (272.71), 25-34 ปี (82.74), 15-24 ปี (70.07) ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคกลาง 16.05 ต่อประชากรแสนคน ภาคเหนือ (10.64) ภาคใต้ (8.53) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (6.71)

ขณะนี้อยู่ในช่วงของการระบาดของโรคตามฤดูกาล ควรมีการแจ้งเตือนและให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคอย่างต่อเนื่อง และการจัดระบบคัดกรองเพื่อป้องกันการระบาดในสถานที่ที่มีคนมาอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะในโรงเรียน ในสถานประกอบการ ในกลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น ควรมีการเก็บตัวอย่างส่งตรวจเพื่อหาเชื้อที่เป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดหรือมีอาการรุนแรงหรือเสียชีวิตด้วยปอดอักเสบแบบเฉียบพลัน

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (รวม 3 รหัสโรค) จำแนกรายสัปดาห์ เปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2554-2558)

หมายเหตุ : เส้นประ หมายถึง ข้อมูลยังรายงานเข้ามาไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยใช้หวัดใหญ่ รายสัปดาห์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559,2558 เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 5 ปี

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสซิกา รัฐฟลอริดา

ทางการสาธารณสุขรัฐฟลอริดาประกาศว่า มีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสซิการายใหม่ 2 ราย ในเมือง Miami-Dade แต่ยังไม่ได้รับการยืนยันว่าโรคได้แพร่กระจายไปนอกพื้นที่เล็ก ๆ ใกล้เคียง Wynwood และ Rick Scott ผู้ว่าการรัฐฟลอริดา กล่าวว่า ยังไม่มีการยืนยันพื้นที่ใหม่ของการแพร่เชื้อไวรัสซิกา สื่อ Miami Herald อ้างจาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ไม่เปิดเผยนาม กล่าวว่า มีการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสซิกาไปสู่ Miami Beach ซึ่งเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงนิยมมาท่องเที่ยว และส่วนใหญ่โรงแรมในเมือง Miami-Dade อยู่ใน Miami Beach ซึ่งทางการกังวลว่าการแพร่เชื้อไวรัสซิกาใน Miami Beach อาจนำไปสู่การ

สูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยว ปัจจุบันรัฐฟลอริดามีผู้ติดเชื้อไวรัสซิกา 35 ราย ในจำนวนนี้ 10 ราย มาจากนอกพื้นที่เล็ก ๆ ทางตอนเหนือของใจกลางเมือง

2. สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ฟิลิปปินส์

ในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ทางการสุขภาพฟิลิปปินส์ รายงานว่ามีผู้ป่วยไข้เลือดออกเพิ่มเติมเกือบ 25,000 ราย จำนวนผู้ป่วยสงสัยไข้เลือดออกตั้งแต่ต้นปี 2559 ถึงวันที่ 6 สิงหาคม 2559 มีทั้งหมด 84,085 ราย ได้รับการยืนยันทางห้องปฏิบัติการ 585 ราย มีผู้เสียชีวิตจำนวน 372 ราย จำนวนผู้ป่วยในปี พ.ศ. 2559 ณ ปัจจุบันสูงกว่า ปี 2558 ในช่วงระยะเวลาเดียวกันร้อยละ 16 ประเทศฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และกัมพูชาเป็นประเทศในแปซิฟิกตะวันตกที่มีอุบัติการณ์ของโรคไข้เลือดออกสูงที่สุดตามรายงานขององค์การอนามัยโลก
